

برنام آن که جان را فخرت آموخت

مجموعه قوانین و مقررات حاکم بر
معاملات و مناقصات
صنعت نفت

تالیف و تدوین

اکبر هاشم زاده

سرشناسه	: هاشم‌زاده، اکبر، ۱۳۶۱ -
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه قوانین و مقررات حاکم بر معاملات و مناقصات صنعت نفت/مؤلف اکبر هاشم‌زاده.
مشخصات نشر	: تهران: دانش بنیاد، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۸۲۰ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۵۴-۲۰-۱ : دوره : ریال ۱۳۵۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: نفت -- قوانین و مقررات
موضوع	: Petroleum law and legislation
موضوع	: نفت -- صنعت و تجارت
موضوع	: Petroleum industry and trade
موضوع	: نفت -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Petroleum law and legislation -- Iran
موضوع	: نفت -- ایران -- صنعت و تجارت -- قراردادها
موضوع	: Petroleum industry and trade -- Iran -- Contracts
موضوع	: قراردادها -- ایران
موضوع	: Contracts -- Iran
موضوع	: قراردادهای نفت و گاز
شناسه افزوده	: هاشم‌زاده، اکبر، ۱۳۶۱
رده بندی کنگره	: K۳۹۱۵
رده بندی دیویی	: ۳۴۳/۰۷۷۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۳۰۰۸۸۴

مجموعه قوانین و مقررات حاکم بر معاملات و مناقصات صنعت نفت

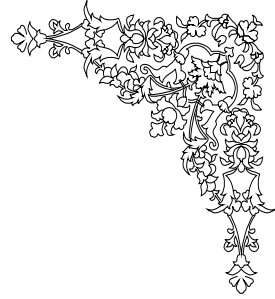
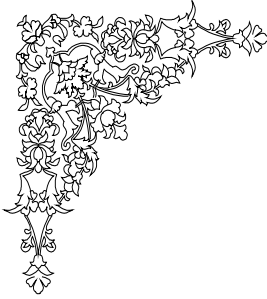
تالیف و تدوین : اکبر هاشم‌زاده
مدیر تولید : رضا کرمی شاهنده
نوبت چاپ : اول - ۱۳۹۹
تیراژ : ۵۰۰
قیمت با جلد سخت : ۱۳۵۰۰۰۰ ریال
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۵۴-۲۰-۱

دفتر انتشارات : تهران - خیابان انقلاب - خیابان اردبیهشت - بین‌لیافی‌نژاد و جمهوری - ساختمان ۱۰
تلفن : ۶۶۴۶۵۸۳۱ - ۶۶۴۸۱۰۹۶ - ۶۶۴۸۲۲۲۱
فروشگاه یزد: میدان آزادی (باغ ملی) - ابتدای خیابان فرخی - جنب مجتمع ستاره
تلفن : ۶۲۲۷۴۷۵ - ۶۲۲۶۷۷۱ - ۶۲۲۶۷۷۲

ایمیل و وبسایت : www.fadakbook.ir - info@fadakbook.ir

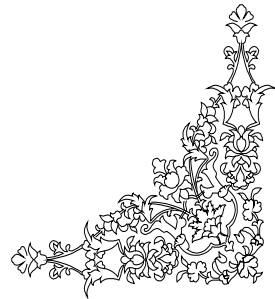
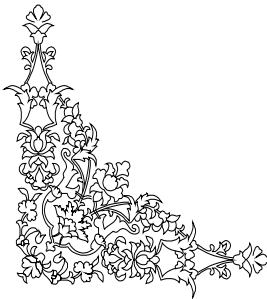
کلیه حقوق و حق چاپ متن و عنوان کتاب که به ثبت رسیده است؛ مطابق با قانون حقوق مولفان و مصنفان مصوب ۱۳۴۸ محفوظ و متعلق به انتشارات دانش بنیاد می‌باشد. هرگونه برداشت، تکثیر، کپی برداری به هر شکل (چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیکی) بدون اجازه کتبی از انتشارات دانش بنیاد ممنوع بوده و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

معاونت حقوقی
انتشارات دانش بنیاد

تقدیم با عشق؛

به همسر مهربانم که یسای زندگانیم از اوست

اکبر هاشم زاده

مشاور امور حقوقی و قراردادهای - متخصص مناقصات و قراردادهای دولتی

گزیده‌ای از سوابق کاری:

- عضو کارگروه خبرگان تخصصی تدوین / بازنگری پیمان‌های همسان پژوهشی بالادستی / اکتشافی وزارت نفت
- کارشناس تعیین ضوابط اختصاصی قراردادهای تأمین و ساخت داخل کالا در وزارت نفت
- کارشناس و مشاور حقوقی سامانه خرید الکترونیکی کالای صنعت نفت در شرکت پشتیبانی ساخت و تهیه کالای نفت تهران
- عضو حقوقی کارگروه تدوین پیش‌نویس قانون مقررات امور پزشکی، دارویی و مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی
- عضو حقوقی کارگروه تهیه و تدوین نمونه همان موافقت‌نامه، شرایط عمومی، شرایط خصوصی و پیوست‌های قراردادهای بهره‌برداری و نگهداری به کارفرمایی سازمان برنامه و بودجه کشور - فاز اول

سوابق پژوهشی:

- نگارش کتاب بررسی شرایط عمومی پیمان در ۳۶۵ سوال
- نگارش کتاب قوانین و مقررات حمایت از تولید ملی
- نگارش و تالیف کتاب دستنامه حقوق معاملات دولتی، جلد اول، مجموعه قوانین و مقررات حمایت از کالای ایرانی، خدمات، سازندگان و شرکت‌های دانش بنیان
- نگارش ۳۲ عنوان مقاله تخصصی در زمینه:

- قانون برگزاری مناقصات

- قراردادهای اداری

- قوانین و مقررات معاملاتی ایران

لطفا جهت اخذ مشاوره و ارائه نظرات، از طریق پست الکترونیکی

Hashemzadehakbar@gmail.com اقدام فرمائید.

بسمه تعالی

صنعت نفت ایران به عنوان یکی از بزرگترین صنایع کشور، همواره تحت تأثیر الزامات قانونی متعددی در زمینه های مختلف بوده است و علاوه بر قوانین عمومی و بالادستی کشور، از قوانین و مقررات اختصاصی متعدد هم تبعیت می نماید. کثرت قوانین و مقررات حاکم در این حوزه به حدی است که به نظر می رسد بیشترین قوانین و مقررات مربوط به دستگاه های اجرایی کشور مربوط به صنعت نفت می باشد. این تنوع و گستردگی موجب بروز مشکلات اجرایی متعدد برای مدیران و کارشناسان صنعت نفت از حیث ایفاء وظایف و برای اشخاص طرف قرارداد از جهت عدم شناخت ضوابط حاکم بر این صنعت شده است.

علیرغم تاسیس رشته نفت و گاز در دانشگاه های ممتاز کشور و نیاز کشور به بازبینی حقوقی فعالیت ها و قراردادهای صنعت نفت متناسب با تحولات جهان و شرایط روز کشور، اقدام خاصی در جهت تنقیح قوانین و مقررات معتبر و منسوخ در این حوزه صورت نپذیرفته است. در مطالعه ای که از کتاب های چاپ شده در خصوص مجموعه قوانین و مقررات صنعت نفت داشتیم، در نهایت تاسف ملاحظه شد که در هیچ یک از کتاب های منتشره، اقدام به تنقیح و تفکیک سره از ناسره و قوانین معتبر و منسوخ صورت نپذیرفته است و قوانین و مقرراتی که صرفاً برای بررسی سیر تحولات حقوقی و قانونی صنعت نفت مفید می باشد، تحت عنوان قوانین و مقررات کاربردی به خوانندگان ارائه گردیده است؛ ضمن آنکه ضوابط و مقررات اختصاصی حاکم بر صنعت نفت نیز به دلایل متعددی در آثار مذکور مندرج نگردیده است.

لذا با توجه به بیش از یک دهه حضور در وزارت نفت به عنوان کارشناس حقوقی و بررسی قراردادهای متعدد منعقد در شرکت های تابعه و مشاهده تأثیر کثرت قوانین و مقررات در بروز اختلافات قراردادی، اقدام به انتشار این اثر می گردد تا ضمن شفاف سازی و دانش افزایی برای مدیران و کارکنان زحمتکش صنعت نفت، پیمانکاران، سازندگان، تأمین کنندگان و مشاوران طرف قرارداد در حوزه معاملات و مناقصات، زمینه مطالعات کارشناسی و توسعه رشته حقوق نفت و گاز مهیا گردد. سایر مجلدات مربوط به تشریح قراردادهای نفت و گاز نیز متعاقباً تقدیم خواهد گردید. در اینجا بر خود لازم می دانم تا از حمایت های بی دریغ همسرم، همکارانم در صنعت نفت و همچنین

مدیریت محترم انتشارات دانش بنیاد جناب آقای مجیدرضا زرویی، سرکار خانم مریم یوزباشی و آقای رضا کرمی شاهنده قدردانی خود را ابراز دارم.

از خوانندگان گرامی تقاضا دارم نظرات و پیشنهادات و همچنین قوانینی را که اینجانب موفق به انتشار آن در کتاب حاضر نشده‌ام از طریق پست الکترونیکی Hashemzadehakbar@gmail.com مطرح نمایند تا در چاپ های آتی مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

اکبر هاشم زاده

فصل ۱ قوانین و مقررات بالادستی ۱

- سیاست‌های کلی نظام در زمینه‌ی «انرژی» ۲
- از قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۰۳/۲۵ با اصلاحات و الحاقات بعدی ۳
- قانون نفت ۲۶
- قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت ۳۲
- قانون حمایت از توسعه صنایع پایین دستی نفت خام و میعانات گازی با استفاده از سرمایه‌گذاری مردمی ۳۸
- از قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران ۴۱
- قانون اجازه به شرکت ملی نفت ایران جهت اجرای طرح‌های اکتشاف، توسعه و بهره‌برداری از میدان‌های نفت و گاز دریای خزر ۴۶
- قانون انبارهای اختصاصی ذخیره واردات مورد احتیاج صنعت نفت ۴۷
- از قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور ۴۹
- از قانون برنامه پنجساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران ۵۹
- از قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ۶۴
- از قانون الحاق مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) ۶۸
- از قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) ۷۲
- قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی ۸۴
- شرایط عمومی، ساختار و الگوی قراردادهای بالادستی نفت و گاز ۹۰
- آیین‌نامه تشخیص قراردادهای مهم نفتی و نحوه انعقاد آنها ۱۰۴
- آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت از توسعه صنایع پایین دستی نفت خام و میعانات گازی با استفاده از سرمایه‌گذاری مردمی ۱۰۶
- آیین‌نامه اجرایی قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی ۱۱۶
- شیوه‌نامه تشکیل شورای عالی مهندسی مخازن نفت و گاز ۱۲۷
- نظام فنی و اجرایی طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت ۱۳۰

فصل ۲ مقررات اختصاصی ۱۶۱

- شيوه‌نامه حمايت از توليد داخلي و شفاف‌سازي معاملات وزارت نفت ۱۶۲
- آيين‌نامه معاملات شرکت ملی نفت ایران ۱۶۶
- نکات حائز اهميت در تنظيم اسناد مناقصه، ايجاد تعهدات و انعقاد قراردادها در شرکت ملی نفت ایران ۱۹۴
- آيين‌نامه معاملات شرکت صنايع پتروشيمي خليج فارس و شرکت تابعه ۱۹۸
- انتشار فهرست بلند منابع واحد دستگاه مرکزی وزارت نفت (AVL) ۲۲۹
- عدم وابستگي مناقصات عمومي به AVL ۲۳۱
- دستورالعمل ارزيابي صلاحيت و رتبه‌بندي سازندگان و تأمين‌کنندگان (فهرست بلند دستگاه مرکزی) و صدور گواهينامه كيفيت سازندگان کالا و تجهيزات مورد نياز وزارت نفت ۲۳۲
- معياريهاي ارزيابي صلاحيت و رتبه‌بندي سازندگان داخلي کالا ۲۶۸
- معياريهاي ارزيابي صلاحيت و رتبه‌بندي تأمين‌کنندگان داخلي کالا ۲۸۰
- آيين‌نامه احراز صلاحيت ۲۸۵
- دستورالعمل تعيين دامنه قيمت‌هاي متناسب پيشنهادهي در مناقصات يك مرحله‌اي و دو مرحله‌اي صنعت نفت ۲۹۵
- دستورالعمل نحوه تهيه و تصويب رديف‌هاي ستاره‌دار ۳۰۱
- به‌کارگيري نيروهاي بومي در اجراي طرح‌هاي صنعت نفت توسط پيمانکاران طرف قرارداد ۳۰۶
- نحوه ضبط ضمانتنامه پيمان‌ها ۳۰۸
- شيوه‌نامه نحوه انجام تعميرات اساسي ماشين‌هاي دوار ۳۰۹
- شيوه‌نامه حل اختلاف‌هاي قراردادي ۳۱۲
- تصويب‌نامه درخصوص نرخ تسعير ارز براي محاسبه قيمت خوراک پالایشگاه‌ها (نفت خام و ميعانات گازی) و فرآورده‌هاي تحويلي از پالایشگاه‌ها ۳۱۷

فصل ۳ حمايت از کالاي ايراني ۳۱۹

قانون حداکثر استفاده از توان توليدي و خدماتي کشور و حمايت از کالاي ايراني .. ۳۲۰

از قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور.....	۳۳۵
تصویب‌نامه در خصوص ممنوعیت خرید کالاهای خارجی.....	۳۴۶
فهرست ممنوعیت خرید کالاهای خارجی دارای مشابه تولیدات داخل.....	۳۴۸
تصویب‌نامه در خصوص تعیین فهرست تکمیلی ممنوعیت خرید کالاهای خارجی دارای تولید مشابه داخلی.....	۳۵۶
فهرست تکمیلی کالاهای مشمول ممنوعیت خرید خارجی دارای مشابه تولید داخل توسط دستگاه‌های دولتی.....	۳۵۷
فهرست ممنوعیت خرید کالاها و تجهیزات خارجی دارای تولید مشابه داخلی در وزارت نفت.....	۳۶۷
حکم وزیر نفت در خصوص ساخت گروه‌های مهم کالایی مورد نیاز صنعت نفت ..	۳۷۲
فرآیند انتقال و ارتقای فناوری ملی برای ساخت تجهیزات اصلی مورد نیاز صنعت نفت	
.....	۳۷۴
دستورالعمل حمایت از تجاری‌سازی فناوری‌های مورد نیاز صنعت نفت.....	۳۷۹

فصل ۴ قوانین و مقررات عمومی ۳۸۵

قانون محاسبات عمومی کشور.....	۳۸۶
قانون برگزاری مناقصات.....	۴۲۲
آیین‌نامه اجرایی بند «ج» ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات (آیین‌نامه ارزیابی کیفی)	
.....	۴۳۷
دستورالعمل ارزشیابی پیمانکاران.....	۴۵۲
پیوست دستورالعمل ارزشیابی پیمانکاران.....	۴۵۷
آیین‌نامه مستندسازی مناقصات.....	۴۶۲
بخش‌نامه مستندسازی الکترونیکی مناقصات.....	۴۸۵
آیین‌نامه مناقصات محدود.....	۴۸۷
دستورالعمل تهیه فهرست بلند مناقصه‌گران برای موضوعات با مبالغ بالاتر از حد نصاب پایه یک.....	۴۹۴
بخش‌نامه اجرایی ترک تشریفات مناقصه.....	۴۹۵
آیین‌نامه خرید خدمات مشاوره.....	۵۰۴
نحوه ارجاع پروژه‌های فناوری اطلاعات.....	۵۳۲

۵۳۴	آیین نامه تضمین در معاملات دولتی
۵۴۷	دستورالعمل اجرایی بند «خ» ماده ۴ آیین نامه تضمین معاملات دولتی
	دستورالعمل اجرایی صدور ضمانت نامه شرکت های ایرانی برنده در مناقصه های
۵۴۹	بین المللی
۵۵۲	بخش نامه راهنمای مناقصه
۵۷۵	دعوت نامه و فرم های مناقصه
۵۷۸	صورت جلسه گشایش پیشنهادها (مناقصه های دو مرحله ای)
۵۸۰	نامه پذیرش پیشنهاد
۵۸۱	صورت جلسه گشایش پیشنهادهای مالی (مناقصه های دو مرحله ای)
۵۸۲	صورت جلسه گشایش پیشنهادها (مناقصه یک مرحله ای)
۵۸۴	قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات
۵۸۹	آیین نامه اجرایی قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات مناقصات
۵۹۴	دستورالعمل رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات
۶۰۲	تعرفه رسیدگی به شکایات مناقصات
	آیین نامه اجرایی نحوه تحقیق و بازرسی، رسیدگی به شکایات و اجرای آرای
۶۰۴	شورای رقابت
	آیین نامه پیش پرداخت و علی الحساب موضوع ماده ۶۱ قانون محاسبات عمومی کشور
۶۱۰	
	قانون نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت قانون محاسبات
۶۱۳	عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی هستند
	آیین نامه اجرایی بند (م) قانون نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از
۶۱۶	رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی هستند
۶۱۸	قانون آیین نامه معاملات دولتی
۶۳۰	تعیین دامنه قیمت های متناسب پیشنهادی در مناقصات
	دستورالعمل مبلغ ظرفیت مجاز پیمانکاران برای شرکت در مناقصه، ارزیابی کیفی و
۶۴۴	ارجاع کار
	تبیین دستورالعمل ظرفیت مجاز پیمانکاران برای شرکت در مناقصه، ارزیابی کیفی و
۶۴۶	ارجاع کار
۶۴۷	حداکثر ظرفیت مجاز کاری پیمانکاران در سال ۹۵

تعیین حداکثر ظرفیت و تعداد کار مجاز پیمانکاران اجرای پروژه های صنعتی به روش طرح و ساخت	۶۵۱
بخش نامه تشخیص صلاحیت و کنترل ظرفیت مشاوران و پیمانکاران	۶۵۲
دستورالعمل نحوه رسیدگی به تخلفات انتظامی (حرفه ای) پیمانکاران	۶۵۵
نحوه ارائه پیشنهاد قیمت از سوی پیمانکاران به تفکیک فصل های فهرست بها	۶۶۶
پیوست دستورالعمل نحوه ارائه پیشنهاد قیمت از سوی پیمانکاران، به تفکیک فصل های فهرست بها	۶۷۳
دستورالعمل نحوه ارائه تجزیه بها همراه با پیشنهاد قیمت توسط پیمانکاران	۶۸۶
انضباط مالی و ارتقاء بهره‌وری و بهبود کیفیت و صرفه‌جویی در هزینه و زمان اجرای طرح‌ها	۶۹۷
اتخاذ تصمیماتی در خصوص خریدهای بزرگ و متوسط دستگاه‌های دولتی	۶۹۹
آیین نامه اجرایی نظام ملی طبقه‌بندی و خدمات شناسه کالا و خدمات	۷۰۰
آیین نامه اجرایی شناسه‌های کالا و رهگیری کالا موضوع ماده (۱۳) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز	۷۰۴
ضوابط اجرایی کارهای امانی در طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی	۷۱۱
فرم درخواست اجرای پروژه به روش امانی	۷۱۴
آیین نامه پایگاه اطلاعات اشخاص حقوقی	۷۱۵
آیین نامه اجرایی پایگاه اطلاعات قراردادهای کشور	۷۱۸
بخشنامه ثبت اطلاعات قراردادها در پایگاه اطلاعات قراردادهای کشور	۷۲۱
آیین نامه نظام اطلاع‌رسانی عمومی قراردادها	۷۲۲
آیین نامه نحوه تعیین کارشناس برای دستگاه‌های دولتی	۷۲۴
آیین نامه فعالیت سامانه تدارکات الکترونیکی دولت	۷۲۶
دستورالعمل نحوه تهیه و تصویب ردیف‌های ستاره‌دار	۷۲۷
پیوست بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی و مشاوران	۷۲۸
پیوست ۱	۷۳۰
پیوست ۲	۷۳۱

فصل ۵ تعدیل قراردادها ۷۳۷

ابلاغیه نرخ تسعیر ارز در قراردادها/ مناقصه‌های ارزی	۷۳۸
---	-----

دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان های ریالی فاقد	تعدیل	۷۳۹
بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران		۷۴۰
دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان های ریالی فاقد	تعدیل (تمدید بخشنامه سال ۱۳۹۵)	۷۴۹
دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی	فاقد تعدیل	۷۵۸
دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان های ریالی فاقد	تعدیل (تمدید ۱۳۹۵)	۷۶۹
دستورالعمل تکمیلی نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی	فاقد تعدیل صنعت نفت	۷۸۰
دستورالعمل تکمیلی نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی	فاقد تعدیل صنعت نفت (تمدید بخشنامه سال ۱۳۹۵)	۷۹۰

فصل ۶ قوانین کیفری ۷۹۹

قانون راجع به منع مداخله وزراء و نمایندگان مجلسین و کارمندان در معاملات دولتی	و کشوری	۸۰۰
قانون مجازات تبانی در معاملات دولتی		۸۰۳
ممنوعیت اخذ پورسانت در معاملات		۸۰۴
قانون مجازات اعمال نفوذ برخلاف حق و مقررات قانونی		۸۰۵